

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dnia 21 maja 2023 r.

ZP-KNPS.431.6.18.2023.ADZ

Pani
Anna Weneny
Kierownik
Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Bolesławcu z siedzibą w Kruszynie

Wystąpienie pokontrolne

W dniach 20, 24 i 25 kwietnia 2023 r., na podstawie art. 22 pkt 8 oraz art. 126 i art. 127 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2023 r., poz. 901), zwanej dalej „ustawą” oraz § 5 rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2020 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 2285) zespół kontrolerów: Anita Denes-Ziemkiewicz – inspektor wojewódzki, przewodniczący zespołu, Małgorzata Staszczak – inspektor wojewódzki, kontroler, przeprowadził kontrolę kompleksową w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Bolesławcu, z siedzibą w Kruszynie zwanym dalej „GOPS”, z zakresu realizacji zadań wynikających z ustawy, w szczególności zgodności zatrudnienia pracowników jednostki z wymaganymi kwalifikacjami, jak również zapisów art. 17 ust. 1, art. 17 ust. 2, art. 18 ust. 1 i zadań wynikających z art. 110 ustawy, obejmującą okres od dnia 1 stycznia 2022 r. do dnia 20 kwietnia 2023 r.

Kontrolę przeprowadzono zgodnie z zatwierdzonym w dniu 22 grudnia 2022 r. przez Wojewodę Dolnośląskiego planem kontroli na I półrocze 2023 r.

W okresie objętym kontrolą jednostką kierowała Pani Anna Weneny powołana na stanowisko Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bolesławcu z dniem 1 stycznia 2002 r.

Pani Anna Weneny ponosi odpowiedzialność za realizowane zadania w okresie objętym kontrolą.

Podpisany w dniu 22 maja 2023 r. protokół kontroli, do którego nie wniesiono zastrzeżeń, zawierał ustalenia dokonane w oparciu o udostępnioną w toku kontroli dokumentację oraz udzielone wyjaśnienia.

Wojewoda Dolnośląski ocenia pozytywnie z nieprawidłowościami działania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bolesławcu w zakresie zgodności zatrudnienia pracowników jednostki z kwalifikacjami wymaganymi ustawą o pomocy społecznej oraz realizacji zadań wynikających z ustawy.

Ustalono, że Gmina realizuje zadania własne o charakterze obowiązkowym wynikające z art. 17 ust. 1 pkt 1, 2, 3, 4, 5, 6, 10, 11, 12, 14, 16, 17, 18, 19 i 20 ustawy, które dotyczą:

- opracowywania i realizacji gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych (pkt 1),
- sporządzania zgodnie z art. 16a oceny w zakresie pomocy społecznej (pkt 2),
- udzielania schronienia, zapewnienia posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym (pkt 3),
- przyznawania i wypłacania zasiłków okresowych (pkt 4),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych (pkt 5),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego (pkt 6),
- świadczenia pracy socjalnej (pkt 10),
- organizowania i świadczenia usług opiekuńczych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi (pkt 11),
- prowadzenia i zapewnienia miejsc w mieszkaniach chronionych (pkt 12),
- dożywiania dzieci (pkt 14),
- kierowania do domu pomocy społecznej i ponoszenia odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu (pkt 16),
- sporządzania sprawozdawczości oraz przekazywania jej właściwemu wojewodzie w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego (pkt 17),

- utworzenia i utrzymywania ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienia środków na wynagrodzenie pracowników (pkt 18),
- przyznawania i wypłacania zasiłków stałych (pkt 19),
- opłacania składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (pkt 20).

Ustalono, że Kierownik GOPS w Bolesławcu posiadał upoważnienie wydane przez Wójta Gminy Bolesławiec do wydawania decyzji administracyjnych potwierdzających prawo do świadczeń opieki zdrowotnej, o których mowa w art. 54 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t. j. Dz. U. z 2022 r., poz. 2561 ze zm.).

Zadania z art. 17 ust. 1 pkt 7, 8, 9, 15 i 16a ustawy nie były realizowane, bowiem, jak wyjaśnił Kierownik w okresie objętym kontrolą nie informowano o potrzebach/nie złożono wniosków o udzielenie pomocy w formie:

- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (pkt 7),
- przyznawania zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego (pkt 8),
- opłacania składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem bądź rodzeństwem (pkt 9),
- sprawienia pogrzebu, w tym osobom bezdomnym (pkt 15),
- pomocy osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego (pkt 16a).

Ustalono, że Gmina Bolesławiec wywiązuje się z realizacji zadania własnego gminy o charakterze obowiązkowym tj. prowadzenia i zapewnienia miejsc w mieszkaniach chronionych. Zarządzeniem Nr 395/22 Wójta Gminy Bolesławiec z dnia 29 lipca 2022 r. wydzielono z mieszkaniowego zasobu Gminy Bolesławiec lokal mieszkalny nr 8 położony w Łące w budynku nr 2a o powierzchni 19,5 m² przeznaczony na mieszkanie chronione dla

1 osoby. Zasady ponoszenia odpłatności za pobyt w mieszkaniu chronionym reguluje Uchwała Rady Gminy Bolesławiec Nr XXXIII/335/22 z dnia 21 września 2022 r. Ustalona dzienna stawka za pobyt w mieszkaniu chronionym wynosi 30,00 zł.

Ustalono, że Gmina realizuje zadania własne wynikające z art. 17 ust. 2 pkt 1, 4 i 5 ustawy, które dotyczą:

- przyznawania i wypłacania zasiłków specjalnych celowych (pkt 1),
- podejmowania innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenia i realizacji programów osłonowych (pkt 4),
- współpracy z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach oraz realizacji programu Aktywizacja i Integracja, o którym mowa w przepisach o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (pkt 5).

Gmina nie posiada na swoim terenie domów pomocy społecznej, rodzinnych domów pomocy społecznej oraz ośrodków wsparcia o zasięgu gminnym. Osoby z terenu Gminy Bolesławiec wymagające umieszczenia w domu pomocy społecznej kierowane są do placówek odpowiedniego typu, zlokalizowanych najbliżej miejsca ich zamieszkania.

Gmina Bolesławiec nie realizowała zadania z art. 17 ust. 2 pkt 2, 3a ustawy dotyczącego przyznawania i wypłacania pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze (pkt 2), opracowywania i realizacji projektów socjalnych (pkt 3a), gdyż jak wyjaśnił Kierownik Ośrodka w okresie objętym kontrolą nie było wniosków o taką pomoc oraz brakowało środków z budżetu Gminy na wkład własny do realizacji projektów.

W trakcie kontroli ustalono, że Gmina realizuje zadanie wynikające z art. 18 ust. 1 pkt 6 ustawy, dotyczące realizacji zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia.

Zadania z art. 18 ust. 1 pkt 3, 4, 7, 8 i 9 ustawy dotyczące:

- organizowania i świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi (pkt 3),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną (pkt 4),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych, a także udzielania schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom, o których mowa w art. 5a (pkt 7),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych, a także udzielania schronienia oraz zapewnienia posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którym udzielono zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (pkt 8),
- wypłacania wynagrodzenia za sprawowanie opieki (pkt 9)

nie były realizowane, bowiem, jak wyjaśnił Kierownik GOPS, w okresie objętym kontrolą na terenie Gminy nie było zgłoszeń/wnioseków o taką pomoc.

Gmina Bolesławiec nie prowadziła i nie rozwijała infrastruktury środowiskowych domów samopomocy (art. 18 ust. 1 pkt 5 ustawy). Jednakże Gmina Bolesławiec zawarła porozumienie Nr 2/SP/2021 z dnia 23 września 2021 r. w sprawie powierzenia Gminie Miejskiej Bolesławiec zadań w zakresie świadczenia usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi przez I i II Środowiskowy Dom Samopomocy w Bolesławcu dla osób z terenu Gminy Bolesławiec. Ośrodek Pomocy Społecznej w Bolesławcu przeprowadza i przesyła wywiady środowiskowe wraz z kompletem dokumentów do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bolesławcu, który wydaje decyzje o skierowaniu do Środowiskowego Domu Samopomocy.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bolesławcu koordynował realizację Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych (art. 110 ust. 4 ustawy).

Kierownik GOPS nie wytaczał powództw o roszczenia alimentacyjne na rzecz mieszkańców Gminy. Jednakże osobom zgłaszającym się do Ośrodka udzielano informacji o sposobie ich wytaczania (art. 110 ust. 5 ustawy).

W okresie objętym kontrolą Ośrodek nie kierował wniosków o ustalenie niepełnosprawności i stopnia niepełnosprawności, jednakże mieszkańcom Gminy udzielano informacji w przedmiotowym zakresie oraz udostępniano druki.

Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bolesławcu składał Radzie Gminy coroczne sprawozdania z działalności Ośrodka oraz przedstawiał potrzeby w zakresie pomocy społecznej (art. 110 ust. 9 ustawy).

Kierownik Ośrodka spełniał odpowiednie wymogi w zakresie kwalifikacji zawodowych wskazane w art. 122 ust. 1 ustawy, tj. posiadał, co najmniej 3 letni staż pracy w pomocy społecznej oraz specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej.

Pracownicy socjalni zatrudnieni w GOPS spełniali wymogi odnośnie kwalifikacji zawodowych wskazane w art. 116 i 156 ustawy.

W okresie objętym kontrolą dodatek do wynagrodzenia 400 zł wynikający z art. 121 ust. 3a ustawy otrzymywali wszyscy pracownicy socjalni zatrudnieni w GOPS, do których podstawowych obowiązków należało świadczenie pracy socjalnej, lub przeprowadzanie rodzinnych wywiadów środowiskowych poza siedzibą jednostki. W aktach osobowych pracowników socjalnych znajdowały się stosowne pisma o przyznaniu powyższego dodatku oraz zakresy uprawnień i obowiązków.

Rejon działania kontrolowanej jednostki obejmował obszar Gminy Bolesławiec zamieszkały na dzień kontroli przez 14 643 mieszkańców, w tym 20 rodzin i osób samotnie gospodarujących objętych pracą socjalną. W Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Bolesławcu na dzień kontroli zatrudnionych było 4 pracowników socjalnych (4 etaty) świadczących pracę socjalną, lub przeprowadzających rodzinne wywiady środowiskowe poza siedzibą jednostki.

Zgodnie z art. 110 ust. 11 i 12 ustawy ośrodek pomocy społecznej (...) zatrudnia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy, w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2 000 mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących. Ośrodek pomocy społecznej (...) zatrudnia w pełnym wymiarze czasu pracy nie mniej niż 3 pracowników socjalnych.

W przypadku GOPS w Bolesławcu na dzień kontroli powyższy wskaźnik był spełniony w stosunku do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących objętych pracą socjalną.

W okresie objętym kontrolą Ośrodek realizował zadania z pomocy społecznej wynikające z ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (tekst jednolity Dz. U. z 2023 r., poz. 103 ze zm.), zwanej dalej „specustawą”.

W trakcie kontroli ustalono, że Ośrodek realizował:

- jednorazowe świadczenie pieniężne w wysokości 300 zł w oparciu o art. 31 specustawy środki z Funduszu Pomocy,
- pomoc w formie zasiłku okresowego,
- pomoc w formie zasiłku stałego,
- pomoc w formie posiłku przyznanego doraźnie na czas nie dłuższy niż 2 miesiące,
- pomoc w formie posiłków dla dzieci i młodzieży przyznawaną decyzjami administracyjnymi.

Ustalono, że w okresie objętym kontrolą nie udzielano bezpłatnej pomocy psychologicznej z uwagi na brak zapotrzebowania na tego rodzaju wsparcie.

Ustalono ponadto, że Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bolesławcu posiadał upoważnienie wydane przez Wójta Gminy Bolesławiec do prowadzenia postępowań oraz wydawania rozstrzygnięć w sprawach jednorazowego świadczenia pieniężnego o którym mowa w art. 31 ust. 3 ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa.

W zakresie postępowania administracyjnego dotyczącego przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W sprawie nr 1 (T.W.) świadczenie przyznane decyzją nr PS.821.ZL.12022 z dnia 23.02.2022 r. zostało zrealizowane w dniu odbioru decyzji 28.02.2022 r., czyli przed upływem przysługującego Stronie terminu 14 dni od daty otrzymania decyzji na wniesienie odwołania. Nadmienić należy, że decyzji nie został nadany rygor natychmiastowej wykonalności.

Zgodnie z art. 130 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks Postępowania Administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 775), zwanej dalej „k.p.a.” przed upływem terminu do wniesienia odwołania decyzja nie ulega wykonaniu. Powyższego przepisu nie stosuje się w przypadku, gdy decyzji został nadany rygor natychmiastowej

wykonalności (§ 3 pkt 1 powyższego artykułu). W podstawach prawnych decyzji nie przywołano art. 108 § 1 k.p.a., który stanowi, że decyzji, od której służy odwołanie, może być nadany rygor natychmiastowej wykonalności, (...) ze względu na (...) wyjątkowo ważny interes strony (...). W aktach sprawy nie znajdowało się również postanowienie organu w przedmiocie nadania wydanej decyzji rygoru natychmiastowej wykonalności. Art. 108 § 2 k.p.a., stanowi, że rygor natychmiastowej wykonalności może być nadany decyzji również po jej wydaniu. W tym przypadku organ wydaje postanowienie, na które służy stronie zażalenie. Z dniem nadania rygoru decyzja wywołuje skutki prawne i dopiero wtedy możliwe jest rozpoczęcie jej realizacji. W zgromadzonych w sprawie dokumentach nie było również oświadczenia strony o zrzeczeniu się prawa do wniesienia odwołania. Powyższą kwestię reguluje art. 127a k.p.a. Zgodnie z jego brzmieniem w trakcie biegu terminu do wniesienia odwołania strona może zrzec się prawa do wniesienia odwołania wobec organu administracji publicznej, który wydał decyzję. Z dniem doręczenia organowi administracji publicznej oświadczenia (...) przez ostatnią ze stron postępowania, decyzja staje się ostateczna i prawomocna. W skontrolowanych sprawach nie zastosowano żadnej z ww. możliwości. Dokonano realizacji przyznanej pomocy przed uprawomocnieniem się decyzji.

2. W obu skontrolowanych sprawach dotyczących przyznania zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego, w pouczeniach wydanych decyzji Strona nie została poinformowana o możliwości zrzeczenia się prawa do odwołania oraz skutkach zrzeczenia się odwołania.

Zgodnie z art. 107 § 1 pkt 7 k.p.a. w pouczeniu decyzji administracyjnej powinno zostać wskazane prawo do zrzeczenia się odwołania, jak również jego skutki prawne. Możliwość zrzeczenia się prawa do wniesienia odwołania w trakcie biegu terminu do wniesienia odwołania wynika z art. 127a k.p.a. Prawo to przysługuje niezależnie od przedmiotu i rodzaju rozstrzygnięcia. Skutkiem zrzeczenia się prawa do wniesienia odwołania, z dniem doręczenia organowi administracji publicznej oświadczenia w tym przedmiocie jest to, że decyzja staje się ostateczna i prawomocna (zrzeczenie się prawa do złożenia odwołania skutkuje także brakiem możliwości zaskarżenia decyzji do sądu administracyjnego), a także podlega wykonaniu.

W zakresie postępowania administracyjnego dotyczącego potwierdzania prawa do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych stwierdzono następującą nieprawidłowość:

1. Analogicznie jak w przypadku zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego, we wszystkich skontrolowanych sprawach dotyczących potwierdzania prawa do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, w pouczeniach wydanych decyzji Strona nie została poinformowana o możliwości zrzeczenia się prawa do odwołania oraz skutkach zrzeczenia się odwołania.

Zgodnie z art. 107 § 1 pkt 7 k.p.a. w pouczeniu decyzji administracyjnej powinno zostać wskazane prawo do zrzeczenia się odwołania, jak również jego skutki prawne. Możliwość zrzeczenia się prawa do wniesienia odwołania w trakcie biegu terminu do wniesienia odwołania wynika z art. 127a k.p.a. Prawo to przysługuje niezależnie od przedmiotu i rodzaju rozstrzygnięcia. Skutkiem zrzeczenia się prawa do wniesienia odwołania, z dniem doręczenia organowi administracji publicznej oświadczenia w tym przedmiocie jest to, że decyzja staje się ostateczna i prawomocna (zrzeczenie się prawa do złożenia odwołania skutkuje także brakiem możliwości zaskarżenia decyzji do sądu administracyjnego), a także podlega wykonaniu.

W sprawach dotyczących organizowania i świadczenia usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi stwierdzono następującą nieprawidłowość:

1. We wszystkich skontrolowanych decyzjach administracyjnych spraw Nr 2 (B.K.), Nr 3 (M.P.), Nr 4 (W.R.) przyznających usługi opiekuńcze zarówno w rozstrzygnięciu jak i uzasadnieniu nie wskazywano miejsca świadczenia tych usług.

Zgodnie z art. 50 ust. 5 ustawy o pomocy społecznej ośrodek pomocy społecznej, przyznając usługi opiekuńcze, ustala ich zakres, okres i miejsce świadczenia.

W sprawach dotyczących przyznania pomocy w formie dożywiania dzieci, stwierdzono następującą nieprawidłowość:

1. Analogicznie jak w sprawach dotyczących przyznania zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego, potwierdzania prawa

do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, w pouczeniach decyzji dotyczących przyznania pomocy rodzinom w formie dożywiania dzieci w następujących sprawach:

nr 1.(M.G.) – decyzje nr PS.821.16079.2022 z dnia 10.01.2022 r., PS.821.16080.2022 z dnia 10.01.2022 r.; nr 4.(M.K.) – decyzje nr PS.821.16210.2022 z dnia 19.01.2022 r., PS.821.16209.2022 z dnia 19.01.2022 r., PS.821.16618.2022 z dnia 12.09.2022 r., PS.821.16931.2023 z dnia 20.01.2023 r. oraz PS.821.16932.2023 z dnia 20.01.2023 r. nie poinformowano Strony o możliwości zrzeczenia się prawa do wniesienia odwołania i skutkach zrzeczenia się odwołania.

Zgodnie z art. 107 § 1 pkt 7 k.p.a. w pouczeniu decyzji administracyjnej powinno zostać wskazane prawo do zrzeczenia się odwołania, jak również jego skutki prawne. Możliwość zrzeczenia się prawa do wniesienia odwołania w trakcie biegu terminu do wniesienia odwołania wynika z art. 127a k.p.a. Prawo to przysługuje niezależnie od przedmiotu i rodzaju rozstrzygnięcia. Skutkiem zrzeczenia się prawa do wniesienia odwołania, z dniem doręczenia organowi administracji publicznej oświadczenia w tym przedmiocie jest to, że decyzja staje się ostateczna i prawomocna (zrzeczenie się prawa do złożenia odwołania skutkuje także brakiem możliwości zaskarżenia decyzji do sądu administracyjnego), a także podlega wykonaniu.

W zakresie postępowania administracyjnego dotyczącego kierowania do domu pomocy społecznej i ponoszenia odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Analogicznie jak w sprawach dotyczących przyznawania zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego, potwierdzania prawa do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, dożywiania dzieci, we wszystkich skontrolowanych sprawach dotyczących kierowania do domu pomocy społecznej i ustalania odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu, w pouczeniach wydanych decyzji Strona nie została poinformowana o możliwości zrzeczenia się prawa do odwołania oraz skutkach zrzeczenia się odwołania.

Zgodnie z art. 107 § 1 pkt 7 k.p.a. w pouczeniu decyzji administracyjnej powinno zostać wskazane prawo do zrzeczenia się odwołania, jak również jego skutki prawne. Możliwość zrzeczenia się prawa do wniesienia odwołania w trakcie biegu terminu

do wniesienia odwołania wynika z art. 127a k.p.a. Prawo to przysługuje niezależnie od przedmiotu i rodzaju rozstrzygnięcia. Skutkiem zrzeczenia się prawa do wniesienia odwołania, z dniem doręczenia organowi administracji publicznej oświadczenia w tym przedmiocie jest to, że decyzja staje się ostateczna i prawomocna (zrzeczenie się prawa do złożenia odwołania skutkuje także brakiem możliwości zaskarżenia decyzji do sądu administracyjnego), a także podlega wykonaniu.

2. W drodze wywiadu środowiskowego przeprowadzonego z Panem K.C. przez pracownika socjalnego DPS w Nowogrodźcu w dniu 18.03.2022 r. ustalono, że mieszkaniec od stycznia 2022 r. otrzymuje z KRUS świadczenie w zwiększonej wysokości - nastąpił wzrost jego dochodu o kwotę przekraczającą 10 % kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej. W związku z powyższym Ośrodek wydał decyzję nr PS.DPS. 8226.18.2022 z dnia 31.03.2022 r. zmieniającą odpłatność mieszkańca za pobyt w Domu Pomocy Społecznej w Nowogrodźcu na kwotę 859,83 zł od 01.03.2022 r., zamiast od miesiąca następującego po zmianie sytuacji dochodowej tj. od dnia 1.02.2022 r.

Zgodnie z art. 106 ust. 3b ustawy o pomocy społecznej zmiana dochodu osoby samotnie gospodarującej w okresie ponoszenia odpłatności za świadczenia niepieniężne nie wpływa na wysokość tej odpłatności, jeżeli kwota zmiany nie przekroczyła 10% kryterium dochodowego na podstawie art. 8 ustawy. Przepisy ustawy nie wskazują wprost, od którego momentu następuje zmiana odpłatności za świadczenia niepieniężne w przypadku zmiany dochodu uprawnionej osoby lub rodziny. Wobec powyższego wykorzystując reguły wykładni celowościowej można zastosować odpowiednio art. 8 pkt. 3 ustawy i uznać, iż zmiana odpłatności, a tym samym zmiana decyzji winna nastąpić od miesiąca następującego po miesiącu, w którym nastąpiła faktyczna zmiana dochodu. Jeżeli więc waloryzacja rent i emerytur miała miejsce np. w marcu, decyzja ustalająca odpłatność powinna zostać zmieniona od miesiąca następnego tj. kwietnia.

Zgodnie z treścią przepisu art. 106 ust. 5 ustawy o pomocy społecznej, decyzję administracyjną zmienia się lub uchyla na niekorzyść strony bez jej zgody w przypadku zmiany przepisów prawa, zmiany sytuacji dochodowej lub osobistej strony, pobrania nienależnego świadczenia, a także można zmienić lub uchylić decyzję, jeżeli wystąpiły przesłanki, o których mowa w art. 11, 12 i 107 ust. 5.

Decyzja wydana na podstawie art. 106 ust. 5 ustawy o pomocy społecznej może wywierać skutek wsteczny od daty zaistnienia przesłanki uchylenia lub zmiany decyzji przyznającej świadczenie.

W zakresie sporządzania sprawozdawczości oraz przekazywania jej właściwemu wojewodzie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

1. W sprawozdaniu rocznym MRiPS-03 z udzielonych świadczeń pomocy społecznej – pieniężnych, w naturze i usługach za okres I-XII 2022 r. w tabeli Dział 2 - Rzeczywista liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną, w wierszu 8, kolumnie - liczba kontraktów/projektów socjalnych oraz w kolumnie - liczba osób objętych kontraktami/projektami socjalnymi nie wykazano kontraktu socjalnego zawartego w dniu 30.09.2022 r., którego cele zrealizowano do 31.12.2022 r.

W związku z powyższym należy stwierdzić, że dane przekazane w wersji elektronicznej zawarte w sprawozdaniu rocznym MRPiPS-03 za okres I-XII 2022 r. w Dziale 2 Rzeczywista Liczba Rodzin i Osób Objętych Pomocą Społeczną, w wierszu 8 nie są spójne z zastanym podczas kontroli stanem faktycznym. W sprawozdaniu nie wykazano faktu prowadzenia z osobą/rodziną pracy socjalnej w oparciu o kontrakt socjalny, pomimo wykorzystywania niniejszego narzędzia w przywołanym okresie sprawozdawczym.

Zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 17 oraz art. 45 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej sprawozdawczość przekazywana do Wojewody powinna uwzględniać wszystkie dane liczbowe dotyczące udokumentowanej pracy socjalnej prowadzonej w oparciu o kontrakt socjalny.

W sprawach dotyczących przyznawania i wypłacania zasiłków stałych stwierdzono następującą nieprawidłowość:

1. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bolesławcu w pouczeniu wszystkich skontrolowanych decyzji administracyjnych zmieniających okres przyznania świadczeń oraz wysokość kwot zasiłków stałych nie informował Stron o prawie do zrzeczenia się odwołania od wydanych decyzji i skutkach zrzeczenia się odwołania.

Zgodnie z art. 107 § 1 pkt 7 k.p.a. w pouczeniu decyzji administracyjnej powinno zostać wskazane prawo do zrzeczenia się odwołania, jak również jego skutki prawne.

Możliwość zrzeczenia się, w trakcie biegu terminu do wniesienia odwołania, prawa do wniesienia odwołania wynika z art. 127a k.p.a. Prawo to przysługuje niezależnie od przedmiotu i rodzaju rozstrzygnięcia. Skutkiem zrzeczenia się prawa do wniesienia odwołania, z dniem doręczenia organowi administracji publicznej oświadczenia w tym przedmiocie jest to, że decyzja staje się ostateczna i prawomocna (zrzeczenie się prawa do złożenia odwołania skutkuje także brakiem możliwości zaskarżenia decyzji do sądu administracyjnego), a także podlega wykonaniu.

W sprawach dotyczących przyznawania i wypłacania zasiłków specjalnych celowych stwierdzono następująca nieprawidłowość:

1. Analogicznie jak w sprawach dotyczących przyznania zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego, potwierdzania prawa do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, dożywiania dzieci, kierowania do domu pomocy społecznej i ustalania odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu, przyznawania i wypłacania zasiłków stałych we wszystkich skontrolowanych sprawach dotyczących przyznawania specjalnych zasiłków celowych w pouczeniach wydanych decyzji Strona nie została poinformowana o możliwości zrzeczenia się prawa do odwołania oraz skutkach zrzeczenia się odwołania.

Zgodnie z art. 107 § 1 pkt 7 k.p.a. w pouczeniu decyzji administracyjnej powinno zostać wskazane prawo do zrzeczenia się odwołania, jak również jego skutki prawne. Możliwość zrzeczenia się prawa do wniesienia odwołania w trakcie biegu terminu do wniesienia odwołania wynika z art. 127a k.p.a. Prawo to przysługuje niezależnie od przedmiotu i rodzaju rozstrzygnięcia. Skutkiem zrzeczenia się prawa do wniesienia odwołania, z dniem doręczenia organowi administracji publicznej oświadczenia w tym przedmiocie jest to, że decyzja staje się ostateczna i prawomocna (zrzeczenie się prawa do złożenia odwołania skutkuje także brakiem możliwości zaskarżenia decyzji do sądu administracyjnego), a także podlega wykonaniu.

W sprawdzonych sprawach dotyczących realizacji zadań z pomocy społecznej wynikających z ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa stwierdzono następująca nieprawidłowość:

1. We wszystkich skontrolowanych sprawach Ośrodek nie doręczał Stronie informacji

o przyznaniu jednorazowego świadczenia pieniężnego. W dokumentacji nie było adnotacji służbowych na temat sposobu przekazania informacji o terminie wypłaty.

Dokumenty urzędowe, aby miały rangę dowodu winny spełnić warunki, określone w art. 76 § 2 k.p.a., a co najważniejsze muszą być sporządzone w określonej prawem formie. Na gruncie k.p.a. sprawy należy prowadzić i załatwiać na piśmie utrwalonym w postaci papierowej lub elektronicznej. Pisma utrwalone w postaci papierowej opatruje się podpisem własnoręcznym. Pisma utrwalone w postaci elektronicznej opatruje się kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym albo podpisem osobistym lub kwalifikowaną pieczęcią elektroniczną organu administracji publicznej ze wskazaniem w treści pisma osoby opatrującej pismo pieczęcią, o czym stanowi art. 14 § 1a.

W wyniku przeprowadzonego postępowania kontrolnego stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Brak nadania rygoru natychmiastowej wykonalności decyzji administracyjnej przyznającej pomoc w formie zasiłku celowego na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego i jej realizacja przed uprawomocnieniem się.
2. Nierzetelne sporządzanie decyzji administracyjnych w zakresie braku pouczenia o prawie do zrzeczenia się odwołania i jego skutkach.
3. Brak wskazania miejsca świadczenia usług w decyzjach administracyjnych przyznających usługi opiekuńcze.
4. Nieprawidłowe przeliczenie odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej z uwagi na zmianę dochodu Strony o kwotę wyższą niż 10% kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej.
5. Błędne sporządzenie sprawozdania MRPiPS-03 za rok 2021 w Dziale 2 – Rzeczywista Liczba Rodzin i Osób Objętych Pomocą Społeczną w wierszu 8 i 9 - Kontrakt socjalny.
6. Brak potwierdzenia doręczenia informacji o przyznaniu jednorazowego świadczenia pieniężnego w wysokości 300 zł obywatelom Ukrainy przybyłym na terytorium Polski w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa.

Wobec stwierdzonych nieprawidłowości wydaje się następujące zalecenia pokontrolne:

1. Decyzje administracyjne realizować po upływie terminu do wniesienia odwołania. Natomiast w sprawach, kiedy udzielenie pomocy jest niezbędne ze względu

na wyjątkowo ważny interes strony, zwłaszcza ze względu na ochronę zdrowia lub życia ludzkiego, decyzjom nadawać rygor natychmiastowej wykonalności.

Podstawa prawna: art. 130 § 1, art. 108 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 775 ze zm.)

Termin wykonania: na bieżąco.

2. Decyzje administracyjne sporządzać w sposób rzetelny, ze szczególną dbałością o jasność i precyzję wypowiedzi w sposób jednoznaczny nie budzący jakichkolwiek wątpliwości. W pouczeniu decyzji administracyjnych wskazywać możliwość zrzeczenia się prawa do wniesienia odwołania w trakcie biegu terminu do wniesienia odwołania, jak również jego skutki prawne.

Podstawa prawna: art. 107 § 1 pkt 7, art. 127a ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 775 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

3. W decyzjach administracyjnych przyznających pomoc w formie usług opiekuńczych wskazywać miejsce ich świadczenia.

Podstawa prawna: art. 50 ust. 5 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 901).

Termin wykonania: na bieżąco.

4. Przeliczenia odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej dokonywać od miesiąca następującego po zmianie sytuacji dochodowej Strony, jeżeli kwota zmiany dochodu osoby samotnie gospodarującej w okresie ponoszenia odpłatności za świadczenie niepieniężne przekroczyła 10% kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej.

Podstawa prawna: art. 8 ust. 3, art. 106 ust. 3b, art. 106 ust. 5 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 901).

Termin wykonania: na bieżąco.

5. Sprawozdawczość przekazywaną do Wojewody sporządzać z uwzględnieniem danych liczbowych dotyczących udokumentowanej pracy socjalnej prowadzonej w oparciu o kontrakt socjalny.

Podstawa prawna: art. 17 ust. 1 pkt 17 w związku z art.45 ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 901).

Termin wykonania: na bieżąco.

6. Wnioski stron o ustalenie prawa do jednorazowego świadczenia 300,00 zł przysługującego obywatelom Ukrainy przybyłym na terytorium Polski w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa załatwiać w formie pisemnej. Na wydanym w tym zakresie dokumencie winna widnieć pieczęć i podpis osoby upoważnionej do jego wydania. Natomiast pisma utrwalone w postaci elektronicznej należy opatrywać kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym albo podpisem osobistym lub kwalifikowaną pieczęcią elektroniczną organu administracji publicznej ze wskazaniem w treści pisma osoby opatrującej pismo pieczęcią.

Podstawa prawna: art. 14 § 1a w związku z art. 76 § 2 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2023 r., poz. 775 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

POUCZENIE

Zgodnie z art. 128 ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 901) kierownik jednostki podlegającej kontroli może w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych zgłosić do nich pisemne zastrzeżenia do Dyrektora Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu. W przypadku niewniesienia zastrzeżeń do sformułowanych zaleceń pokontrolnych uprzejmie proszę o poinformowanie tut. Wydziału, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego pisma, o sposobie wykorzystania wyników kontroli, realizacji powyższych zaleceń lub przyczynach braku ich realizacji.

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO
Donata Zawilla
ZASTĘPCA DYREKTORA WYDZIAŁU
Zdrowia i Polityki Społecznej

Otrzymują:

1. Wójt Gminy Bolesławiec
- 2.a/a

KIEROWNIK ODDZIAŁU
Kontrola Wewnętrzna w Państwowym Urzędzie
w Wydziale Zdrowia i Polityki Społecznej
Ewelina Zygmunt